

Guia docent de l'assignatura "Mecànica clàssica"**2011/2012**

Codi: 100148

Crèdits ECTS: 10

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500097 Física	776 Graduat en Física	OB	2	A

Contacte

Nom : Ramón Muñoz Tapia

Email : Ramon.Munoz@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Tot i que no hi ha prerequisits imprescindibles, les següents recomanacions són d'utilitat per seguir el curs. És molt important tenir ben assimilats els conceptes bàsics de Mecànica i Relativitat de la formació bàsica de primer curs. És important dominar les eines centrals del càlcul diferencial i integral d'una variable i en especial conèixer els desenvolupaments de Taylor per trobar solucions aproximades i el càlcul d'integrals elementals. També és recomanable conèixer els principis bàsics del càlcul en diverses variables. Cal conèixer la diagonalització en espais vectorials que juga un paper important en l'estudi d'oscil·ladors acoblats i el tensor d'inèrcia del sòlid rígido.

Objectius i contextualització

Els objectius generals del curs són

1. Aprendre aspectes més avançats de la Mecànica Clàssica respecte dels de cursos més bàsics com és la dinàmica amb forces i sistemes més generals
2. Ser capaç d'utilitzar les aproximacions pertinents (especialment el desenvolupament de Taylor) per donar solucions aproximades
3. Conèixer i aplicar els conceptes bàsics de la Mecànica Analítica així com reconèixer la seva importància conceptual per al conjunt de la Física

El objectius més concrets són:

- Ser capaç resoldre alguns models simplificats de sistemes físics amb forces no constants i masses variables.
- Reconèixer la importància de la simetria rotacional per resoldre problemes de força centrals i en particular resoldre el moviment planetari i les òrbites hiperbòliques en problemes de dispersió.
- Aplicar els principis de conservació en sistemes de partícules i la resolució de sistemes d'oscil·ladors acoblats.
- En l'estudi del sòlid rígido resoldre la dinàmica amb rotacions respecte eixos fixes o que es desplacen paral·lelament, calcular el tensor d'inèrcia en tres dimensions en sòlids simples i deduir les equacions d'Euler i resoldre-les en casos simples.
- En mecànica de fluids, conèixer i aplicar les equacions bàsiques dels fluids perfectes (Bernoulli) i viscosos (Poiseuille).
- En la Introducció a la Mecànica Analítica l' alumne coneixerà formulismes alternatius a les lleis de

Newton que li permetran determinar l'evolució en el temps d'un sistema mecànic a partir de principis fonamentals. En particular s'aprendran els formulismes de Lagrange i Hamilton que són la base matemàtica d'altres disciplines com la mecànica quàntica.

Competències i resultats d'aprenentatge

1306:E01D - Conèixer i comprendre els fonaments de la mecànica clàssica.

1306:E01D.00 - Conèixer i comprendre els fonaments de la mecànica clàssica.

1306:E05 - Formular i abordar problemes físics, tant si són oberts com si estan més ben definits, identificar-ne els principis més rellevants i usar-hi aproximacions, si escau, per a arribar a una solució que s'ha de presentar explicitant-ne les suposicions i les aproximacions.

1306:E05.00 - Formular i abordar problemes físics, tant si són oberts com si estan més ben definits, identificar-ne els principis més rellevants i usar-hi aproximacions, si escau, per a arribar a una solució que s'ha de presentar explicitant-ne les suposicions i les aproximacions.

1306:E06 - Usar les matemàtiques per descriure el món físic, seleccionar les equacions apropiades, construir models adequats, interpretar resultats matemàtics i comparar críticament amb experimentació i observació.

1306:E06.00 - Usar les matemàtiques per descriure el món físic, seleccionar les equacions apropiades, construir models adequats, interpretar resultats matemàtics i comparar críticament amb experimentació i observació.

1306:E10 - Desenvolupar estratègies d'anàlisi, síntesi i comunicació que li permetin transmetre nocions de física en entorns educatius.

1306:E10.00 - Desenvolupar estratègies d'anàlisi, síntesi i comunicació que li permetin transmetre nocions de física en entorns educatius.

1306:T03 - Raonar críticament, tenir capacitat analítica, usar correctament el llenguatge tècnic i elaborar arguments lògics.

1306:T03.00 - Raonar críticament, tenir capacitat analítica, usar correctament el llenguatge tècnic i elaborar arguments lògics.

Continguts

PRIMER QUADRIMESTRE

I. Mecànica del punt i forces centrals

1. Moviment en una dimensió. Forces variables. Solució numèrica equació de Newton. Moment lineal i energia. Massa variable. Oscil·ladors harmònic simple, esmorteït i forçat.
2. Moviment en dues i tres dimensions. Cinemàtica i anàlisi vectorial. Moment lineal, energia i moment angular. Forces conservatives i energia potencial.
3. Moviment produït per una força central. Força inversament proporcional al quadrat de la distància. Òrbites el·líptiques. Problema de Kepler. Òrbites hiperbòliques. Problema de Rutherford. Secció eficaç de dispersió.

II. Sistemes de partícules

4. Lleis de conservació en un sistema de partícules.
5. Xocs. Sistemes de referència Laboratori i Centre de Masses.
6. Sistema de dos cossos. Massa reduïda. Aplicació al problema de Rutherford.
7. Oscil·ladors acoblats. Modes normals de vibració.

SEGON QUADRIMESTRE

III. Sòlid Rígid

8. Sòlid Rígid I: Rotació al voltant d'un eix fix. Moment d'inèrcia. Teorema de Steiner.
9. Sistemes de referència mòbils. Operador d'Euler. Força de Coriolis.
10. Sòlid rígid II: Energia cinètica de rotació. Tensor d'inèrcia. Moment angular. Rotor rígid. Rotació lliure baldufa simètrica. Angles d'Euler. Equacions d'Euler. Estabilitat al voltant d'un eix principal.

IV. Mecànica de fluids

11. Conceptes bàsics. Estàtica de fluids.
12. Dinàmica de fluids perfectes. Equació de continuïtat. Teorema de Bernoulli
13. Fluids viscosos. Llei de Poiseuille. Circuits de fluids i llei d'Ohm.

V. Introducció a la mecànica analítica

14. Lligams, Principi de D'Alembert i coordenades generalitzades.
15. Formulació de Lagrange.
16. Formulació de Hamilton. Claudàtors de Poisson.

Metodologia

El curs s'estructura en classes de teoria, problemes, activitats supervisades i treball autònom.

Les classes de teoria són tipus magistrals on es presenten els aspectes fonamentals dels temes a tractar i s'il·lustren els resultats amb alguns exemples. Estan repartides per igual en cada quadrimestre (30h+30h).

Les classes de problemes (15h+15h) requereixen una participació més activa per part dels alumnes. El professor de problemes resoldrà aquells exercicis que consideri paradigmàtics i que li permetin presentar aquelles tècniques que puguin ser més útils per l'alumne. En altres problemes s'indicarà la seva solució i en un tercer grup es requerirà la participació dels alumnes. S'espera que al llarg del curs cada alumne hagi resolt al menys un exercici a la pissarra.

Els problemes-projecte, són exercicis de més complexitat i extensió. L'objectiu és ampliar alguns aspectes del temari, proposar mètodes alternatius de resolució o abordar alguns aspectes tractats més breument a les classes regulars. Típicament (però no necessàriament) se'n fan tres d'aquest problemes en cada quadrimestre. S'avaluaran amb un qüestionari que reflectirà el grau de treball individual realitzat per l'alumne.

Tot el material: llistats de problemes, material docent addicional a la bibliografia del curs elaborat per l'equip de professors, resolució detallada d'alguns exercicis, així com les notícies relacionades amb el funcionament del curs, estarà disponibles en el campus virtual de l'assignatura.

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
classe de problemes	30	1.2	1306:E01D.00 , 1306:E10.00 , 1306:T03.00 , 1306:E06.00 , 1306:E05.00

classe magistral	60	2.4	1306:E01D.00 , 1306:E05.00 , 1306:T03.00 , 1306:E06.00
Tipus: Supervisades			
Problemes projecte	48	1.92	1306:E01D.00 , 1306:E05.00 , 1306:E06.00 , 1306:T03.00
Tipus: Autònomes			
Treball individual	100	4.0	1306:E01D.00 , 1306:E05.00 , 1306:E06.00 , 1306:T03.00

Avaluació

- El curs es divideix en dos quadrimestres que s'estructuren de forma anàloga.
- A la meitat de cada quadrimestre es farà una prova que contindrà qüestions directament relacionades amb els problemes-projecte que serviran per avaluar el grau de treball individual de l'alumne en aquestes activitats. Contindrà també qüestions sobre la matèria estudiada fins aquell moment i els problemes assignats. Cada prova d'aquest tipus comptarà un 15% a la nota final.
- Al final de cada quadrimestre es realitzarà una prova sobre la totalitat de la matèria del quadrimestre que contindrà algunes qüestions relacionades amb els problemes-projecte que s'hagin realitzat des de la prova intermèdia. Tindrà un pes del 35% de la qualificació final. Hi haurà una part de teoria que pondera un 40% i una part de problemes que ponderarà un 60%. A la part de problemes l'alumne podrà fer ús d'un formulari que ha d'haver elaborat prèviament i de llibres de taules. Aquesta prova allibera matèria.
- L'assignatura es considera aprovada quan la mitjana de totes les notes ponderades supera el 5,0 i la mitjana de les notes dels parcials no està per sota de 3,5.
- Els alumnes que no hagin aprovat l'assignatura total o parcialment, podran realitzar una prova de recuperació al juliol. Aquesta prova tindrà dues parts, una per cada quadrimestre i els alumnes s'hauran de presentar a la primera, segona o totes dues parts depenent dels quadrimestres que no hagin superat. Aquesta prova es refereix al 100% de l'assignatura.
- Els alumnes que hagin aprovat amb les proves anteriors i desitgin pujar nota es poden presentar a l'examen final i s'avaluaran de tota la matèria. Se'ls compatibilitzarà la nota millor entre la mitjana de curs o la del final.

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació Blocs I i II	35%	4	0.16	1306:E01D.00 , 1306:E05.00 , 1306:E06.00 , 1306:T03.00 , 1306:E10.00
Avaluació Blocs III, IV i V	35%	4	0.16	1306:E01D.00 , 1306:E05.00 , 1306:E06.00 , 1306:T03.00 , 1306:E10.00
Prova intermitja del 2n semestre	15%	2	0.08	1306:E01D.00 , 1306:E05.00 , 1306:E10.00 , 1306:E06.00 , 1306:T03.00
Proves intermitja del 1er semestre	15%	2	0.08	1306:E01D.00 , 1306:E05.00 , 1306:E06.00 , 1306:T03.00 , 1306:E10.00

Bibliografia

- J.B. Marion, "Dinámica Clásica de las Partículas y Sistemas", Ed. Reverté.
- T.W.B. Kibble, "Mecánica Clásica", Ed. Urmo.

- M. Alonso y E.J. Finn, "Física", Vol I: Mecánica, Fondo Educativo Interamericano.
- A.F. Rañada, "Dinámica Clásica", Ed. Alianza Universidad.
- V. Barger y M. Olsson, "Classical Mechanics", Ed MacGraw-Hill.
- V. Pérez, L. Vázquez y A.F. Rañada, "100 Problemas de Mecánica", Alianza Editorial.
- H. Goldstein, C. P. Poole, i J. L. Safko, "Classical Mechanics", Addison Wesley.
- W. Greiner, "Classical Mechanics: System of Particles and Hamiltonian Dynamics", Springer-Verlag.
- L. D. Landau i E. M. Lifshitz, "Course in Theoretical Physics Vol. 1: Mechanics", Butterworth-Heinemann.